

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kaheksas koda)

14. september 2017*

Apellatsioonkaebus – Kartellid – Telerite ja arvutikuvarite kineskoopide ülemaailmne turg – Hindasid, turgude ja klientide jagamist ning tootmise piiramist puudutavad kokkulepped ja kooskõlastatud tegevus – Kaitseõigused – Vastuväiteteatise saatmine üksnes ühissetevõtja emasettevõtjatele, mitte aga ühissetevõtjale endale – Trahv – 2006. aasta suunised trahvide arvutamise meetodi kohta – Punkt 13 – Rikkumisega seotud müügiväärtuse kindlaks määramine – Asjaomase toote kontsernisisene müük väljaspool Euroopa Majanduspiirkonda (EMP) – Asjaomast toodet sisaldavate valmistoodete EMPs toimuva müügi arvessevõtmine – Võrdne kohtlemine

Liidetud kohtuasjades C-588/15 P ja C-622/15 P,

mille ese on Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 56 alusel vastavalt 12. ja 19. novembril 2015 esitatud kaks apellatsioonkaebust,

LG Electronics Inc., asukoht Soul (Lõuna-Korea), esindajad: advokaadid G. van Gerven ja T. Franchoo,

Koninklijke Philips Electronics NV, asukoht Eindhoven (Madalmaad), esindajad: advokaadid E. Pijnacker Hordijk, J. K. de Pree ja S. Molin,

apellandid,

teine menetlusosaline:

Euroopa Komisjon, esindajad: A. Biolan, V. Bottka ja I. Zaloguin,

vastustaja esimeses kohtuastmes,

EUROOPA KOHUS (kaheksas koda),

koosseisus: koja president M. Vilaras (ettekandja), kohtunikud J. Malenovský ja M. Safjan,

kohtujurist: M. Szpunar,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

olles 18. mai 2017. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: inglise.

otsuse

- 1 LG Electronics Inc. (edaspidi „LGE“) palub oma apellatsioonkaebuses kohtuasjas C-588/15 P tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu 9. septembri 2015. aasta kohtuotsus LG Electronics vs. komisjon (T-91/13, ei avaldata, EU:T:2015:609; edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus I“), millega kohus jättis rahuldamata nõude tühistada komisjoni 5. detsembri 2012. aasta otsus C (2012) 8839 final Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 101 ja EMP lepingu artikli 53 kohase menetluse kohta (juhtum COMP/39.437 – Telerite ja arvutikuvarite kineskoopid) (edaspidi „vaidlusalune otsus“) teda puudutavas osas, ning teise võimalusena vähendada talle selle otsusega määratud trahvi summat.
- 2 Koninklijke Philips Electronics NV (edaspidi „Philips“) palub oma apellatsioonkaebuses kohtuasjas C-622/15 P tühistada Üldkohtu 9. septembri 2015. aasta kohtuotsus Philips vs. komisjon (T-92/13, ei avaldata, EU:T:2015:605; edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus II“), millega kohus jättis rahuldamata nõude tühistada vaidlusalune otsus teda puudutavas osas ja teise võimalusena vähendada talle selle otsusega määratud trahvi summat.

Vaidluse taust

- 3 Vaidlustatud kohtuotsuse I punktist 9 ja vaidlustatud kohtuotsuse II punktist 10 (edaspidi „vaidlustatud kohtuotsused“) nähtub, et vaidlusaluses otsuses tuvastas Euroopa Komisjon, et maailma mastaabis peamised kineskoopide (*cathode ray tubes*, edaspidi „CRT“) tootjad olid rikkunud ETL artiklit 101 ja 2. mai 1992. aasta Euroopa Majanduspiirkonna lepingu (EÜT 1994, L 1, lk 3; ELT eriväljaanne 11/52, lk 3; edaspidi „EMP leping“) artiklit 53, osaledes kahes eraldi rikkumises, millest kumbki oli üks ja vältav rikkumine. Need rikkumised puudutasid esiteks arvutiekraanide värvikineskoopide (*color display tubes*, edaspidi „CDTd“) turgu ja teiseks telerite värvikineskoopide (*color picture tubes*, edaspidi „CPTd“) turgu.
- 4 Nagu ka Üldkohus on märkinud nii vaidlustatud kohtuotsuse I kui ka vaidlustatud kohtuotsuse II punktis 2, koosneb elektronkiiretoru klaasümbrisest, mille sees on tekitatud vaakum ning milles paiknevad elektronkahur ja luminofoorekraan, ning elektronkiiretoru on üldjuhul varustatud sisemise või välimise seadmega, et kiirendada ja hälvitada elektrone. Kui elektronkahuri tekitatud elektronid puutuvad vastu luminofoorekraani, tekib valgus ja ekraanile luuakse pilt. CDTd ja CPTd olid vaidlusaluse otsuse asjaolude esinemise ajal ainsad kaks olemasolevat CRT tüüpi.
- 5 Vaidlustatud kohtuotsuse I punktist 1 ilmneb, et LGE on tarbeelektronika, mobiilsidevahendite ja kodumasinate tarnija. LGE ja selle ainoosalusega tütarettevõtja LG Electronics Wales Ltd (Ühendkuningriik) tootsid ja müüsid CRTsid kuni 1. juulini 2001.
- 6 Lisaks sellele tuleneb vaidlustatud kohtuotsuse II punktist 1, et Philips on Philipsi kontserni valdusettevõtja, mis on spetsialiseerunud elektroonikakaupadele ja eelkõige meditsiiniseadmetele, valgustussüsteemidele ja tarbeelektronikale. Kuni 1. juulini 2001 tootis see kontsern eelkõige CRTsid.
- 7 Vaidlustatud kohtuotsuste punktis 3 on Üldkohus selgitanud, et alates 1. juulist 2001 on LGE ja Philips ühendanud oma CRT-alase ülemaailmse tegevuse ühissetevõtjas LPD kontsernis, mida juhtis LG Philips Displays Holding BV. LGE ja Philips andsid kogu oma CRT-alase tegevuse üle ühissetevõtjale.
- 8 Vaidlustatud kohtuotsuse I punktist 15 ja vaidlustatud kohtuotsuse II punktist 16 nähtub, et komisjon on vaidlusaluses otsuses seisukohal, et ühelt poolt LGE ja tema tütarettevõtjad ning teiselt poolt Philipsi tütarettevõtjad olid kuni LPD kontsernile CRT-alase tegevuse üleandmiseni 1. juulil 2001 osalenud CDT-de ja CPT-dega seotud kartellides. Järelikult peeti äriühinguid LGE ja Philips vastutavaks CDT-dega seotud rikkumises LGE puhul alates 24. oktoobrist 1996 ja Philipsi puhul alates 29. juunist 1997 kuni 30. juunini 2001 mõlemal juhul ning CPT-dega seotud rikkumises LGE puhul alates 3. detsembrist 1997 ja Philipsi puhul alates 29. jaanuarist 1997 kuni 30. juunini 2001 mõlemal

juhul. Peale selle leidis komisjon, et apellante tuleks emaettevõtjatena ühtlasi lugeda solidaarselt vastutavaks LPD kontserni osalemises CDTde ja CPTdega seotud kartellides 1. juulist 2001 kuni 30. jaanuarini 2006.

- 9 Komisjon tuvastas seega vaidlusaluse otsuse artikli 1 lõike 1 punktides c ja d vastavalt, et Philips on osalenud CDTdega seotud kartellis 28. jaanuarist 1997 kuni 30. jaanuarini 2006 ja LGE 24. oktoobrist 1996 kuni 30. jaanuarini 2006. Samuti tõdes komisjon vaidlusaluse otsuse artikli 1 lõike 2 punktides f ja g, et Philips on osalenud CPTdega seotud kartellis 21. septembrist 1999 kuni 30. jaanuarini 2006 ja LGE 3. detsembrist 1997 kuni 30. jaanuarini 2006.
- 10 CDTsid puudutava rikkumise eest määras komisjon vaidlusaluse otsuse artikli 2 lõike 1 punktides c–e trahvi 73 185 000 eurot Philipsile, 116 536 000 eurot LGE-le ja 69 048 000 eurot mõlemale solidaarselt vastutavale äriühingule. CPTsid puudutava rikkumise eest määras komisjon vaidlusaluse otsuse artikli 2 lõike 2 punktides c–e trahvi vastavalt 240 171 000 eurot Philipsile, 179 061 000 eurot LGE-le ja 322 892 000 eurot mõlemale solidaarselt vastutavale äriühingule.

Menetlus Üldkohtus ja vaidlustatud kohtuotsused

- 11 Üldkohtu kantseelisse vastavalt 14. ja 15. veebruaril 2013 esitatud hagiavaldustes esitasid LGE ja Philips kumbki nõude tühistada vaidlusalune otsus neid kumbagi puudutavas osas või teise võimalusena vähendada neile nimetatud otsusega määratud trahvide summat.
- 12 LGE põhjendab Üldkohtule oma nõudeid tühistada vaidlusalune otsus seitsme väitega, sealhulgas eelkõige:
 - esimene väide, et LPD kontserni menetlusest kõrvale jätmisega on rikutud kaitseõigusi;
 - viies väide, mis on jagatud kahte ossa, et rikutud on ELTL artiklit 101, nõukogu 16. detsembri 2002. aasta määruse (EÜ) nr 1/2003 [ELTL] artiklites [101] ja [102] sätestatud konkurentsieskirjade rakendamise kohta (EÜT 2003, L 1, lk 1; ELT eriväljaanne 08/02, lk 205) artikli 23 lõiget 2, isikliku vastutuse põhimõtet ja kaitseõigusi ning et tehtud on ilmne hindamisviga, kuna arvestades müügi hulka, mida võetakse trahvi summa arvutamisel arvesse, niisuguste CRTde müügi, mis sama kontserni sees lisatakse lõpptootele, televiisorile või arvutikuvarile ja mis seejärel müüakse Euroopa Majanduspiirkonnas (EMP) klientidele (edaspidi „EMPs otsemüük töödeldud toodete kaudu“), võttis komisjon LGE-le määratud trahvi summa arvutamisel arvesse EMPs Philipsi otsemüüki töödeldud toodete kaudu;
 - kuues väide, mis on jagatud kolme ossa ja mis puudutab ELTL artikli 296 rikkumist, ilmset hindamisviga, võrdse kohtlemise ja hea halduse põhimõtte rikkumist, kuna komisjon jättis tuvastamata majandusüksuse, mille moodustasid veel üks vaidlustatud otsusega hõlmatud kartellide osaline Samsung SDI Co. (edaspidi „Samsung“) ja Samsung Electronics Co. Ltd (edaspidi „SEC“) ning ei võtnud seepärast Samsungile määratud trahvi arvutamisel EMPs otsemüügina töödeldud toodete kaudu SEC niisugust müüki EMPs, mis hõlmas Samsungi toodetud CRTsid sisaldavaid televiisoreid ja arvuteid.
- 13 Üldkohus analüüsis esimest väidet vaidlustatud kohtuotsuse I punktides 67–91 ja lükkas selle tulemuseta ja igal juhul põhjendamata tõttu tagasi. Viienda väite kahte osa on analüüsitud sama kohtuotsuse punktides 166–171 ja 172–181 ning kohus lükkas ka need tagasi. Lõpuks on kuuenda väite kolme osa analüüsitud vaidlustatud kohtuotsuse I punktides 183–188, 189, 190 ning 191–193 ning kohus lükkas need kõik tagasi.

- 14 Kuna Üldkohus lükkas tagasi ka kõik ülejäänud LGE väited, mis olid esitatud vaidlustatud otsuse tühistamise ja talle määratud trahvisumma vähendamise nõuete põhjendamiseks, jättis Üldkohus LGE hagiavalduse tervikuna rahuldamata.
- 15 Philips põhjendab Üldkohtule oma nõudeid tühistada vaidlusalune otsus kaheksa väitega, sealhulgas eelkõige:
- teine väide, mis on jagatud kahte ossa ja mille kohaselt on rikutud ELTL artiklit 101, EMP lepingu artiklit 53, määruse nr 1/2003 artikli 27 lõiget 1, kaitseõigusi, sealhulgas õigust olla ära kuulatud ning hea halduse põhimõtet, kuna komisjon ei omistanud LPD kontsernile vastutust rikkumiste eest, milles teda süüdistati;
 - viies väide, mis on jagatud kolme ossa ja mille kohaselt on rikutud ELTL artiklit 101, EMP lepingu artiklit 53, suuniseid määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 punkti a kohaselt määratavate trahvide arvutamise meetodi kohta (ELT 2006, C 210, lk 2; edaspidi „trahvide arvutamise suunised“) ja võrdse kohtlemise põhimõtet, kuna trahvide põhisumma arvutamisel arvestas komisjon väljaspool EMPd toimunud müügi asjaomase käibe hulka, ning
 - kaheksas väide, mis on jagatud nelja ossa ja mille kohaselt on rikutud eelkõige põhjendamiskohustust, võrdse kohtlemise ja hea halduse põhimõtet ning on tehtud ilmne hindamisviga, kuna komisjon jättis Samsungi ja SEC puhul tuvastamata sama majandusüksuse ning järelikult ei võtnud Samsungile määratud trahvi summa kindlaksmääramisel arvesse SEC niisugust müüki EMPs, mis hõlmas Samsungi toodetud CRTsid sisaldavaid televiisoreid ja arvuteid.
- 16 Üldkohus analüüsis vaidlustatud kohtuotsuse II punktides 74–89 teise väite esimest osa ja lükkas selle tagasi. Üldkohus analüüsis teise väite teist osa sama kohtuotsuse punktides 90–99 ja lükkas selle samuti tagasi.
- 17 Üldkohus analüüsis viienda väite kolme osa vastavalt vaidlustatud kohtuotsuse II punktides 144 ja 145, 146–180 ning 181–188 ning lükkas need kõik tagasi.
- 18 Lõpuks analüüsis Üldkohus kaheksanda väite nelja osa vaidlustatud kohtuotsuse II punktides 224–226, 227–234 ja 235–238 ning 239–252 ning lükkas need kõik tagasi.
- 19 Kuna Üldkohus lükkas tagasi ka kõik ülejäänud Philipsi väited, mille viimane esitas vaidlustatud otsuse tühistamise ja talle määratud trahvisumma vähendamise nõuete põhjendamiseks, jättis Üldkohus Philipsi hagiavalduse tervikuna rahuldamata.

Menetlus Euroopa Kohtus ja poolte nõuded

- 20 Euroopa Kohtu presidendi 7. veebruari 2017. aasta otsusega liideti kohtuasjad C-588/15 P ja C-622/15 P suulise menetluse ja kohtuotsuse huvides.
- 21 LGE palub Euroopa Kohtul:
- tühistada vaidlustatud kohtuotsus I;
 - täielikult või osaliselt tühistada vaidlusaluse otsuse artikli 1 lõike 1 punkt d ja lõike 2 punkt g ning artikli 2 lõike 1 punktid d ja e ja lõike 2 punktid d ja e;
 - vähendada talle selle otsuse artikli 2 lõike 1 punktides d ja e ning lõike 2 punktides d ja e määratud trahve, ja

- mõista nii apellatsioonimenetluse kui ka esimese kohtuastme kohtukulud välja komisjonilt.
- 22 Philips palub Euroopa Kohtul:
- tühistada vaidlustatud kohtuotsus II;
 - täielikult või osaliselt tühistada vaidlusaluse otsuse artikli 1 lõike 1 punkt c ja lõike 2 punkt f ning artikli 2 lõike 1 punktid c ja e ja lõike 2 punktid c ja e;
 - vähendada talle selle otsuse artikli 2 lõike 1 punktides c ja e ning lõike 2 punktides c ja e määratud trahve, ja
 - mõista nii apellatsioonimenetluse kui ka esimese kohtuastme kohtukulud välja komisjonilt.
- 23 Komisjon palub Euroopa Kohtul:
- jätta apellatsioonkaebused rahuldamata ja
 - mõista kohtukulud välja apellantidelt.

Apellatsioonkaebused

- 24 Oma apellatsioonkaebuse põhjendamiseks esitab LGE neli väidet: esiteks, et rikutud on tema kaitseõigusi; teiseks, et Üldkohus on rikkunud õigusnormi, kuna võttis ekslikult arvesse tema ja Philipsi poolt EMPs iseseisvalt teostatud otsemüüki töödeldud toodete kaudu, kuigi tegemist on LGE kontsernist sõltumatute ettevõtjatega; kolmandaks, et Üldkohus on rikkunud õigusnormi, kuna võttis ekslikult arvesse Philipsi poolt EMPs iseseisvalt teostatud otsemüüki töödeldud toodete kaudu, kuigi see ettevõtja on LGEst sõltumatu, ning neljandaks, et rikutud on võrdse kohtlemise põhimõtet.
- 25 Oma apellatsioonkaebuse põhjendamiseks esitab Philips kolm väidet. Esimese väite kohaselt on rikutud õigusnormi, kuna talle määratud trahvi põhisumma arvutamisel on arvesse võetud EMP otsemüüki töödeldud toodete kaudu. See väide vastab LGE teisele ja kolmandale väitele. Philipsi teine väide puudutab sisuliselt tema kaitseõiguste rikkumist ning vastab LGE esimesele väitele. Lõpuks puudutab Philipsi kolmas väide õigusnormi rikkumist ja põhjendamiskohustuse rikkumist, kuna Üldkohus jättis muutmata komisjoni otsuse mitte võtta Samsungile määratud trahvi põhisumma arvutamisel arvesse niisugust EMP otsemüüki töödeldud toodete kaudu, mida SEC korraldas Samsungi vahendusel, ning kuna Üldkohus ei ole võtnud seisukohta. See väide vastab sisuliselt LGE neljandale väitele.

LGE esimene ja Philipsi teine väide kaitseõiguste rikkumise kohta

Poolte argumendid

- 26 LGE ja Philips väidavad, et Üldkohus rikkus õigusnormi, tuvastades, et komisjon ei rikkunud nende kaitseõigusi ega ühtegi menetlusnormi, kui ta otsustas LPD kontsernile vastuväiteteatist mitte edastada.
- 27 Esiteks vaidlustab LGE selle, et vaidlustatud kohtuotsuse I punktis 83 lükkas kohus esimeses astmes esitatud esimese väite tulemusetuse tõttu tagasi. Ta väidab, et selle kohtuotsuse punktides 73–82 esitatud põhjendused käsitlevad teistsugust küsimust, mida Üldkohtus ei olnud tõstatatud, nimelt seda, kas komisjon oli rikkunud õigusnormi, pidades LGE-d rikkumise eest vastutavaks. LGE arvates ei muuda järeldus, et komisjon võis vastutuse talle omistada, tulemusetuks tema väidet, et rikutud on tema kaitseõigusi.

- 28 LGE heidab Üldkohtule ette, et viimane leidis, et komisjonil on absoluutne kaalutusõigus otsustada, kas vastuväiteteatis tuleb adresseerida emaaettevõtjale või tütarettevõtjale, samas kui teatud asjaoludel, nagu käesolevas asjas, on selle kaalutusõiguse teostamine piiratud kaitseõiguste järgimisega. Tema sõnul tuleneb 22. jaanuari 2013. aasta kohtuotsusest komisjon *vs.* Tomkins (C-286/11 P, EU:C:2013:29, punkt 39), et kui tütarettevõtja esitab õigustavaid tõendeid, mis on kogutud tema registritest või vestlustel töötajatega, saab emaaettevõtja automaatselt neid tõendeid enda kasuks kasutada. Järelikult sõltub emaaettevõtja võime oma kaitseõigusi teostada tema tütarettevõtja kaasamisest menetlusesse.
- 29 LGE väidab 25. oktoobri 2011. aasta kohtuotsusele Solvay *vs.* komisjon (C-109/10 P, EU:C:2011:686, punkt 62) tuginedes, et ei saa välistada, et kui komisjon oleks adresseerinud vastuväiteteatise LPD kontsernile, oleks see saanud esitada oma kaitse jaoks kasulikke tõendeid.
- 30 Nii tütarettevõtja kui ka emaaettevõtja poole pöördumise tava nähtub ka komisjoni ELTL artiklite 101 ja 102 rakendamise menetluste käsiraamatust. Asjaolu, et komisjon saatis LPD kontsernile küsimustikud, on tema arvates asjassepuutumatu, sest küsimustikud ei ole õigustavate tõendite allikana samaväärsed vastuväiteteatisega. Kostja peab olema vastuväidetest teadlik enne, kui ta saab oma kaitseõigusi täielikult teostada.
- 31 Teiseks kritiseerib LGE vaidlustatud kohtuotsuse I põhjendusi, mille tõttu lükkas Üldkohus tema esimese väite teise võimalusena tagasi põhjendamatusse tõttu.
- 32 LGE on seisukohal, et asjaolu, et ta sai esitada seisukohad komisjoni poolt aluseks võetud andmete kohta, ja asjaolu, et komisjon sai LPD kontsernilt teavet, ei ole tema kaitseõiguste järgimise tagamiseks piisav. Lisaks sellele kritiseerib LGE Üldkohtu järeldust vaidlustatud kohtuotsuse I punktis 86, et ta oli kohustatud kandma hoolt selle eest, et tema raamatupidamises või arhiivis oleksid hästi säilinud kõik ühisettevõtja tegevust kajastavad dokumendid. See kohustus kehtib tema sõnul juhtudel, kus emaaettevõtja võõrandab tütarettevõtja kolmandale isikule ja võib tõepoolest tagada, et dokumentidega saab jätkuvalt lepingu alusel tutvuda. LGE selgitab aga käesolevas asjas, et ta kaotas kontrolli oma tütarettevõtja üle viimase pankroti tõttu ning et pankrotihaldur ei ole kohustatud võimaldama tal jätkuvalt dokumentidega tutvuda.
- 33 Philips omakorda ei vaidlusta komisjoni õigust omistada vastutus rikkumise eest emaaettevõtjale, kes on avaldanud tütarettevõtja tegevusele otsustavat mõju. Ta väidab siiski, et tema vastutus „tuleneb puhtalt“ tema tütarettevõtja vastutusest ja kuna LPD kontsernile ei ole otseselt mingit rikkumist süüks pandud, on tema kui emaaettevõtja vastutus „ulatuslikum“ kui asjaomase tütarettevõtja oma. Euroopa Kohus leidis 17. septembri 2015. aasta kohtuotsuses Total *vs.* komisjon (C-597/13 P, EU:C:2015:613, punktid 35 ja 38), et olukorras, kus emaaettevõtja vastutus on tuletatud puhtalt tütarettevõtja omast ja kui emaaettevõtjale etteheidetavat tegevust ei iseloomustata ükski muu tegur, ei saa selle emaaettevõtja vastutus ületada tema tütarettevõtja vastutust.
- 34 Philips märgib nii nagu ka LGE, et tema tütarettevõtja ei kuulunud haldusmenetluse ajal enam samasse ettevõtjasse, kuna ta oli alates 30. jaanuarist 2006 pankrotihalduri kontrolli all. Philips kinnitab, et kuna tema tütarettevõtjat haldusmenetlusesse ei kaasatud ja eriti kuna see tütarettevõtja ei saanud vastuväiteteatist, ei olnud tal võimalust ega kohustust ennast komisjoni väidete vastu kaitsta. Philips kinnitab lisaks, et tema tütarettevõtja pankroti tõttu ei olnud tal võimalik endale kindlustada võimalust tutvuda nende dokumentidega, et saada enda kaitsmiseks vajalikke tõendeid. Ainult LPD kontserni pankrotihalduril olid dokumendid selle kontserni tegevuse kohta ja võimalus suhelda asjaomaste töötajatega.
- 35 Philipsi sõnul oleks komisjon pidanud arvesse võtma asjaolu, et ta oli kaotanud kontrolli oma tütarettevõtja üle ning et tal ei olnud enam võimalik LPD kontserni dokumentidega tutvuda. Philips kinnitab, et kui komisjon oleks LPD kontserni haldusmenetlusesse kaasanud, oleks kontsern saanud ennast kaitsta ja ka tema oleks nii suutnud paremini enda kaitset tagada. Kuna komisjon otsustas jätta LPD kontserni haldusmenetlusest kõrvale, võttis ta sellega Philipsilt kaitseõiguste täieliku toime.

- 36 Komisjon väidab kõigepealt, et LGE esimene ja Philipsi teine väide ei ole vastuvõetavad, kuna nende väidetega vaidlustavad apellandid tegelikult hinnangu, mille Üldkohus on asjaoludele andnud vaidlustatud kohtuotsuse I punktides 83–91 ja vaidlustatud kohtuotsuse II punktides 86, 97 ja 98. Komisjon väidab igal juhul, et apellantide eespool nimetatud väited ei ole põhjendatud.
- 37 Kuna apellandid ise väitsid, et nende vastutus vaidlusaluse rikkumise eest on „tuletatud“, ei saa komisjoni hinnangul Üldkohtule ette heita, et kohus on sellele argumendile vastanud. Kohtupraktika, millele apellandid tuginevad, ei ole asjakohane. Eelkõige on käesoleva juhtumi asjaolud väga erinevad asjaoludest kohtuasjas, milles tehti 25. oktoobril 2011 kohtuotsus *Solvay vs. komisjon* (C-109/10 P, EU:C:2011:686).
- 38 Komisjon leiab, et Üldkohus tõlgendas 22. jaanuari 2013. aasta kohtuotsust kohtuasjas komisjon *vs. Tomkins* (C-286/11 P, EU:C:2013:29) õigesti. Selles osas väidab ta, et Euroopa Kohtu praktika kohaselt (kohtuotsus, 11.7.2013, *Team Relocations jt vs. komisjon*, C-444/11 P, ei avaldata, EU:C:2013:464, punkt 159 ja seal viidatud kohtupraktika) ei pea ta selleks, et omistada ettevõtja üksusele vastutus selle ettevõtja toime pandud rikkumise eest, lugema selle rikkumise eest vastutavaks ka sama ettevõtja teisi üksusi ega pöörduma nende üksuste poole.
- 39 Mis puudutab kartellimenetluste käsiraamatut, siis täpsustab komisjon, et see ei kujuta endast otsust, ei sisalda komisjoni töötajatele siduvaid juhiseid ja selles ette nähtud menetlusi võib kohandada iga juhtumi asjaoludele. Järelikult ei ole konkreetsel juhul võimalik menetluslik erinevus sellest dokumendist piisav, et tõendada õigusnormi rikkumist.

Euroopa Kohtu hinnang

- 40 Vaidlustatud kohtuotsustest nähtub, et apellantide ühine tütarettevõtja LPD kontsern, mille valitsev ettevõtja on LG Philips Displays Holding, osales CDTde ja CPTdega seotud kartellides alates 1. juulist 2001 kuni 30. jaanuarini 2006. Viimati nimetatud kuupäeval kuulutati välja LG Philips Displays Holdingu pankrot. Vaidlustatud kohtuotsuste kohaselt ei ole komisjon edastanud LPD kontsernile ühtegi vastuväiteteatist ega vaidlustatud otsuseid ning järelikult ei ole ta LPD kontserni tema tegevuse eest vastutavaks lugenud põhjusel, et viidi läbi kontserni pankrotimenetlust.
- 41 Oma esimeses ja teises väites leiavad LGE ja Philips, et nende kaitseõiguste tagamiseks oleks komisjon käesoleva juhtumi asjaoludel pidanud adresseerima vastuväiteteatise ka nende ühisele tütarettevõtjale LPD kontsernile, kuna see tütarettevõtja osales ka CDTsid ja CPTsid hõlmavates kartellides.
- 42 Sellega seoses tuleb kõigepealt märkida, et nende kahe väitega heidavad apellandid Üldkohtule ette õigusnormi rikkumist ega vaidlusta Üldkohtu hinnangut asjaoludele. Seega ei saa vastupidi komisjoni seisukohale mõlemat väidet vastuvõetamatuse tõttu kohe tagasi lükata.
- 43 Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt on komisjoni menetluses, mille ese on ettevõtjale konkurentsieeskirjade rikkumise eest trahvi määramine, kaitseõiguste tagamiseks nõutav, et puudutatud ettevõtjale on antud võimalus esitada tõhusalt oma seisukoht nende väidetavate faktiliste asjaolude ja dokumentide tõlevastavuse ning asjakohasuse kohta, millele komisjon viitab, et põhjendada oma väidet rikkumise toimepanemise kohta. Kaitseõigused on sätestatud Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 41 lõike 2 punktides a ja b (kohtuotsus, 25.10.2011, *Solvay vs. komisjon*, C-110/10 P, EU:C:2011:687, punkt 48 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 44 Seega näeb määruse nr 1/2003 artikli 27 lõige 1 ette, et komisjon annab enne konkurentsieeskirjade rikkumise tuvastamise ja trahvi määramise otsuse tegemist isikutele, kelle üle menetlus käib, võimaluse oma seisukoht komisjoni vastuväidete suhtes teatavaks teha ning komisjoni otsused võivad põhineda üksnes sellistel vastuväidetel, mille kohta asjaomastel osapooltel on olnud võimalik esitada oma seisukoht.

- 45 Nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 57, on vastuväiteteatise eesmärk seega võimaldada igal juriidilisel isikul, keda haldusmenetlus konkurentsiasjas puudutab, teostada oma kaitseõigusi.
- 46 Seevastu juhul, kui komisjon ei kavatsenud tuvastada äriühingu puhul rikkumist, ei tulene kaitseõigustest nõuet, et sellele äriühingule saadetakse vastuväiteteatis. Vastuväiteteatise edastamine konkreetsele äriühingule on mõeldud selleks, et tagada kaitseõigused sellele äriühingule, mitte kolmandale isikule, isegi kui see kolmas isik osaleb samas haldusmenetluses.
- 47 Ent käesolevas asjas otsustas komisjon algatada menetluse üksnes apellantide suhtes, kes on LPD kontserni emaettevõtjad, mitte aga LPD kontserni suhtes, kes oli nende ühine tütarettvõtja.
- 48 Apellantide osutatud kohtupraktika ei võimalda jõuda teistsugusele järeldusele.
- 49 Esiteks ei saa paralleeli tõmmata käesoleva juhtumi asjaolude ja asjaolude vahel kohtuasjas, milles tehti 25. oktoobri 2011. aasta kohtuotsus *Solvay vs komisjon* (C-109/10 P, EU:C:2011:686).
- 50 Nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 66, puudub see kohtupraktika võimalus tutvuda õigustavate andmetega, mis on komisjoni toimikus. Ent käesolevates kohtuasjades ei ole apellandid vaidlustanud, et neil oli võimalus tutvuda komisjoni kogu toimikuga, sealhulgas andmetega, mis komisjon on saanud LPD kontsernilt päringuvastustena ja kontrollimise tulemusena viimase ruumides.
- 51 Teiseks ei anna Euroopa Kohtu seisukohad 22. jaanuari 2013. aasta kohtuotsuse komisjon *vs. Tomkins* (C-286/11 P, EU:C:2013:29) punktis 39 alust teistsugusele järeldusele. See kohtuotsus puudutab juhtumit, milles komisjon algatas konkurentsieeskirjade rikkumise eest menetluse nii emaettevõtja kui ka tema tütarettvõtja suhtes ning milles need kaks äriühingut vaidlustasid komisjoni otsuse.
- 52 Eelnevatest kaalutlustest piisab, et vastata ka Philipsi argumendile, mis on kokku võetud käesoleva kohtuotsuse punktis 33 ja mis puudutab 17. septembri 2015. aasta kohtuotsust *Total vs komisjon* (C-597/13 P, EL:C:2015:613), kuna viimati nimetatud kohtuotsus hõlmab ka juhtumit, kus nii emaettevõtja kui ka tema tütarettvõtja suhtes algatati menetlus nende osalemise tõttu konkurentsieeskirjade rikkumises.
- 53 Neil asjaoludel tuleb apellantide lisaargumendid, mis on esitatud selleks, et vaidlustada Üldkohtu otsuste põhistuse sisulist põhjendatust väidete tagasilükkamise osas ning tõendada põhistuse väidetavat ebapiisavust, tunnistada tulemusetuks, kuna nagu kohtujurist on oma ettepaneku punktis 70 sisuliselt märkinud, ei saa need argumendid – isegi kui need lugeda põhjendatuks – viia vaidlustatud kohtuotsuste tühistamiseni.
- 54 Seega tuleb LGE esimene väide ja Philipsi teine väide tagasi lükata.

LGE teine ja kolmas väide ning Philipsi esimene väide, et Üldkohus on rikkunud õigusnormi seoses asjaoluga, et komisjon võttis trahvisumma arvutamisel arvesse EMP otsemüüki töödeldud toodete kaudu

Poolte argumendid

- 55 Vastavalt oma teises ja esimeses väites leiavad LGE ja Philips, et õigusnormi rikkumise tulemusel tõdes Üldkohus, et EMPs niisugust otsemüügi töödeldud toodete kaudu, mida iseseisvalt teostasid LGE ja Philips, võib omistada LPD kontsernile üksnes põhjusel, et kontsern kuulub samasse majandusüksusse kui tema emaettevõtjad.

- 56 Apellandid heidavad Üldkohtule ette, et kohus on jätnud tähelepanuta 26. septembri 2013. aasta kohtuotsuse *EI du Pont de Nemours vs. komisjon* (C-172/12 P, ei avaldata, EU:C:2013:601, punkt 47) järeldused. Nad tuletavad sellest kohtupraktikast, et järeldus, et ühissettevõtja ja seda kontrollivad aktsionärid moodustavad ühe ettevõtja, on mõeldud üksnes neile aktsionäridele ühissettevõtja õigusvastase tegevuse eest solidaarvastutuse omistamiseks. Seega leiavad nad, et LGE, Philipsit ja LPD kontserni oleks kõiki tulnud käsitleda eraldiseisvate ettevõtjatena muudel eesmärkidel kui ematettevõtjate vastutus. Selline lähenemine oleks lisaks koosõlas 9. juuli 2015. aasta kohtuotsusega *InnoLux vs. komisjon* (C-231/14 P, EL:C:2015:451, punktid 56 ja 57). Selle kohtupraktika alusel tehtud analüüsi põhjal oleks Üldkohus pidanud jõudma järeldusele, et LGE, Philips ja LPD kontsern ei olnud vertikaalselt integreeritud ettevõtja, nii et nendevahelist müüki ei saa pidada sama kontserni siseseks.
- 57 Sellega seoses rõhutab Philips, et ühissettevõtjana, kes jätkusuutlikult täidab kõiki autonoomse majandusüksuse funktsioone, tuleb LPD kontserni käsitleda turul iseseisva majandusüksusena ja seetõttu oma ematettevõtjatest eraldiseiva ettevõtjana. Kui sellist ühissettevõtjat lugeda oma kahe ematettevõtjaga sama ettevõtja osaks, siis ei kohaldata ETL artiklit 101 tema ja ta ematettevõtjate vahelistele kokkulepetele, kuna see oleks vastuolus nõukogu 20. jaanuari 2004. aasta määrusega (EÜ) nr 139/2004 kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle („EÜ ühinemismäärus“) (ELT 2004, L 24, lk 1) ja komisjoni teatisega koondumistega otseselt seotud ja nendeks vajalike piirangute kohta (ELT 2005, C 56, lk 24).
- 58 Eespool toodu põhjal järeldab Philips, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kiites heaks selle, et kartelli esemeks olevate CRTde müüki, mida LPD kontsern teostas iseendale või LGE-le, käsitletakse „kontsernisisesena“. Ent trahvisumma arvutamisel võttis komisjon EMPs CRTde müügi puhul, mis toimus töödeldud toodete kaudu, arvesse üksnes niisuguste töödeldud toodete esmamüüki EMPs, mis vastavad CRTdele, mis sama kontserni sees lisatakse lõpptootetele.
- 59 LGE omalt poolt heidab Üldkohtule ette, et kohus jättis arvestamata asjaolu, et EMPs otsemüük töödeldud toodete kaudu ei olnud mitte kartelli esemeks olevate CRTde müük, vaid töödeldud toodete, see tähendab telerite ja arvutikuvarite müük. Tema arvates on Üldkohus seega vaidlustatud kohtuotsuse I punktis 167 ekslikult viidanud „LPD kontserni poolt kummalegi oma ematettevõtjale müüdü CRTdele“. LGE väidab, et EMP otsemüük töödeldud toodete kaudu on töödeldud toodete edasimüük LGE ja Philipsi poolt ning seda ei saa omistada LPD kontsernile. LGE leiab, et kuigi teda on võimalik lugeda vastutavaks LPD kontserni toimepandud rikkumise eest, tuleb kontserni käsitada eraldiseisva ettevõtjana.
- 60 Kolmandas väites kinnitab LGE, et Üldkohus rikkus õigusnormi ning rikkus karistuste ja sanktsioonide individualiseerimise põhimõtet, nõustudes vaidlustatud kohtuotsuse I punktis 171 komisjon otsusega, milles LGE loeti EMPs LPD kontserni teostatud otsemüügi eest töödeldud toodete kaudu solidaarselt vastutavaks, isegi kui see müük toimus Philipsi vahendusel. Selles kontekstis väidab LGE, et isegi kui müük LPD kontserni ja Philipsi vahel on kontsernisisene müük, on seda ainult LPD kontserni ja Philipsi vaheline müük. Isegi kui eeldada, et LPD kontserni ja Philips vahel esineb vertikaalne integratsioon, ei oleks LGE selle vertikaalselt integreeritud ettevõtja osa. Seetõttu leiab LGE, et Üldkohus oleks vaidlustaluse otsuse pidanud tühistama vähemalt selles osas, milles LGE loeti vastutavaks trahvi tasumise eest, kuna see arvatati niisuguse EMP otsemüügi alusel töödeldud toodete kaudu, mida teostas LPD kontsern Philipsi vahendusel.
- 61 Sellega seoses kordab LGE oma teise väite toetuseks esitatud argumente ja lisab, et tema arvates rikkus Üldkohus karistuste ja sanktsioonide individualiseerimise põhimõtet, mida Euroopa Kohus on tunnustanud oma 10. aprilli 2014. aasta kohtuotsuses komisjon jt vs. Siemens Österreich jt (C-231/11 P – C-233/11 P, EU:C:2014:256, punkt 91). EMP otsemüük töödeldud toodete kaudu võeti tegelikult arvesse selleks, et näidata rikkumise üldist raskusastet. LGE ei vastuta siiski Philipsi sellisest müügist tingitud raskuse eest. Seega määrati LGE-le trahv, mis nõuetekohaselt ei kajastanud talle

omistatud rikkumise raskust. Selles kontekstis esitab LGE täpsed arvud niisuguse EMP otsemüügi kohta töödeldud toodete kaudu, mida teostas LPD kontsern vastavalt LGE enda ja Philipsi vahendusel, selleks et tõendada, et Philipsi vahendusel saavutatud müügimaht oli 26 korda suurem.

- 62 Komisjon vastab, et LGE teine ja kolmas väide ja Philipsi esimene väide põhinevad ekslikul eeldusel, et LPD kontserni ja tema emaettevõtjate vahelise majandusüksuse olemasolu on asjakohane vaid selleks, et neile emaettevõtjale omistada vastutuse LPD kontserni toimepandud rikkumise eest. Kuid nende argumentidega püüavad apellandid vaidlustada Üldkohtu faktilist järeldust, ilma et nad viitaksid sellele, et tõendeid on moonutatud. Komisjoni sõnul on need väited seetõttu vastuvõetamatud.
- 63 Igal juhul leiab komisjon, et kõnealused väited tuleb põhjendamata tõttu tagasi lükata, kuna need põhinevad 26. septembri 2013. aasta kohtuotsuse kohtuasjas *EI du Pont de Nemours vs. komisjon* (C-172/12 P, ei avaldata, EL:C:2013:601) punkti 47 ekslikul tõlgendamisel. Lisaks on trahvi arvutamise meetod, mida vaidlusaluses otsuses on kasutatud, kooskõlas Euroopa Kohtu vastava kohtupraktika juhustega.
- 64 Eelkõige LGE kolmanda väitega seoses märgib komisjon, et vastutuse panemine rikkumise toime pannud tütarettevõtja emaettevõtjale ei riku karistuste ja sanktsioonide individuaalsuse põhimõtet, kui emaettevõtja ja tütarettevõtja kuuluvad samasse majandusüksusesse ja moodustavad ühe ja sama ettevõtja. Rikkumise raskusastme hindamisel selle müügi väärtuse alusel, mis on teostatud rikkumisega otseses või kaudses seoses, võetakse arvesse kõigi asjaomaste ettevõtjate, antud juhul nii emaettevõtjate ehk LGE ja Philipsi, kui ka tütarettevõtja ehk LPD kontserni müük.

Euroopa Kohtu hinnang

- 65 LGE teist ja kolmandat väidet tuleb hinnata koos Philipsi esimese väitega, kuivõrd need puudutavad sisuliselt sama küsimust trahvi arvutamisel LPD kontserni EMP otsemüügi töödeldud toodete kaudu arvessevõtmise kohta.
- 66 Sellega seoses tuleb kõigepealt märkida, et nagu apellandid oma repliigis rõhutasid, heidavad nad nendes väidetes sisuliselt ette, et Üldkohus on rikkunud õigusnormi, kui ta trahvisumma arvutamisel analüüsis eespool nimetatud müügi arvessevõtmise õiguspärasust. Seega ei soovita nende väidetega vaidlustada Üldkohtu faktiliste asjaolude hindamise põhjendatust ja need on seega vastuvõetavad.
- 67 Lisaks tuleneb Euroopa Kohtu praktikast, et kuigi määruse nr 1/2003 artikli 23 lõige 2 jätab komisjonile trahvisumma kindlaksmääramisel kaalutlusruumi, piirab see siiski selle teostamist, kehtestades objektiivsed kriteeriumid, mida komisjon peab järgima. Esiteks on ettevõtjale määrata võidava trahvi summal arvuline ja absoluutne ülempiir, mistõttu on konkreetsele ettevõtjale määrata võidava trahvi maksimumsumma ette kindlaks tehtav. Teiseks on selle kaalutlusõiguse teostamine piiratud ka käitumisnormidega, mille komisjon ise on endale muu hulgas trahvide arvutamise suunistes kehtestanud (kohtuotsus, 9.7.2015, *InnoLux vs. komisjon*, C-231/14 P, EU:C:2015:451, punkt 48 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 68 Vaidlusaluses otsuses on komisjon kohaldanud trahvide arvutamise suuniseid. Kõnealuste suuniste punktis 13 on sätestatud, et „trahvi põhisumma kindlaksmääramisel võetakse aluseks [ettevõtja müüdid] nende kaupade või teenuste väärtus, millega on rikkumine otseselt või kaudselt [...] EMP asjaomasel territooriumil seotud”. Samade suuniste punktis 6 on sätestatud, et „rikkumisega seotud kaupade ja teenuste müügiväärtuse sidumisel rikkumise kestusega saadakse adekvaatne asendusväärtus, mis kajastab üheaegselt rikkumise majanduslikku tähtsust ja iga rikkumises osalenud ettevõtja osakaalu“.

- 69 Kuigi trahvide arvutamise suuniste punktis 13 viidatud mõiste „müügiväärtus“ ei saa hõlmata seda ettevõtja realiseeritud müüki, mis ei kuulu kartellikokkuleppe kohaldamisalasse, ei ole määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 eesmärgiga kooskõlas, kui keelatud kokkuleppe vertikaalselt integreeritud poolte puhul tuleks ainuüksi seetõttu, et nad on paigaldanud rikkumise esemeks olevad tooted valmistoodetesse väljaspool EMPd, trahvi arvutamisel arvesse võtmata jätta nende valmistoodete EMPs realiseeritud müügiväärtuse osa, mis võib vastata rikkumise esemeks olevate toodete väärtusele (kohtuotsus, 9.7.2015, *InnoLux vs. komisjon*, C-231/14 P, EU:C:2015:451, punkt 55 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 70 Nimelt võivad vertikaalselt integreeritud ettevõtjad saada ELTL artiklit 101 rikkuvast horisontaalsest hinnakokkuleppest tulu mitte ainult müügist sõltumatutele kolmandatele isikutele rikkumise esemeks oleval kaubaturul, vaid ka järgneval, töödeldud kaupade turul, kus pakutakse kaupu, mis on toodetud rikkumise esemeks olevatest kaupadest, ja seda kahel põhjusel. Need ettevõtjad kas kannavad rikkumisega kaasnenud sisendite hinna tõusud edasi töödeldud kaupade hindadesse või nad ei kannu neid edasi, mis omakorda annab neile kulueelise oma konkurentide ees, kes varustavad end nende samade sisenditega kaubaturul, mida rikkumine puudutab (kohtuotsus, 9.7.2015, *InnoLux vs. komisjon*, C-231/14 P, EU:C:2015:451, punkt 56 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 71 Vaidlustatud kohtuotsustes nõustus Üldkohus komisjoni järeldusega, et apellandid mõjutasid ühiselt otsustavalt LPD kontserni tegevust. Siiski nähtub sellest järeldusest, mida apellandid oma apellatsioonkaebustes ei vaidlusta, et eespool nimetatud ajavahemikul kuulusid apellandid ja nende ühine tütarettevõtja samasse ettevõtjasse ja moodustasid seega majandusüksuse.
- 72 Kuna LPD kontsern tuli selle toote turule, mida rikkumine puudutas, samas kui LGE ja Philips tegutsesid nende töödeldud toodete turul, mille koostisesse see toode kuulus, tuleb tõdeda, et vastupidi Philipsi väidetule moodustasid LPD kontsern ja selle emaettevõtjad vertikaalselt integreeritud ettevõtja 9. juuli 2015. aasta kohtuotsuse kohtuasjas *InnoLux vs. komisjon* (C-231/14 P, EL:C:2015:451, punktid 56 ja 57) tähenduses.
- 73 Neil asjaoludel ja õigusnormi rikkumata võis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse I punktis 170 ja vaidlustatud kohtuotsuse II punktis 164 otsustada, et komisjonil oli õigus võtta apellantidele määratud trahvi põhisumma arvutamisel arvesse sellist EMP otsemüüki töödeldud toodete kaudu, mida teostas LPD kontsern ja selle emaettevõtjate moodustatud majandusüksus.
- 74 Seda järeldust ei lükka ümber apellantide argumendid, mis tuginevad 26. septembri 2013. aasta kohtuotsusele *EI du Pont de Nemours vs. komisjon* (C-172/12 P, ei avaldata, EL:C:2013:601, punkt 47), mille kohaselt juhul, kui kaks emaettevõtjat omavad kumbki 50% ühissettevõtjast, kes on rikkunud konkurentsieskirju, võib ainult selles õigusnormi rikkumises osalemise eest vastutuse tuvastamiseks ja ainult sel määral, kui komisjon on asjaolude kogumile tuginedes tõendanud kahe emaettevõtja tegelikku otsustavat mõju ühissettevõtjale, pidada neid kolme üksust sama majandusüksuse osaks, mis moodustavad seega ühe ettevõtja.
- 75 Tuleb märkida, et apellandid on valesti tõlgendanud ja kontekstist välja rebinud 26. septembri 2013. aasta kohtuotsuse *EI du Pont de Nemours vs. komisjon* (C-172/12 P, ei avaldata, EL:C:2013:601) punkti 47, milles Euroopa Kohus märkis, et komisjon võib üksnes konkurentsioiguse rikkumises osalemise eest vastutuse tuvastamisel tuletada kahe emaettevõtja tegelikust otsustavast mõjust ühissettevõtja üle, et tegemist on ühe ja sama üksusega.
- 76 Euroopa Kohus tegi tõepoolest selle avalduse, et vastata teistsugusele argumendile, kui on kõne all käesoleval juhul, mis on kokku võetud sama otsuse punktis 36, et asjaolu, et kaks teineteisest sõltumatut ettevõtjat avaldavad mõlemad otsustavat mõju ühissettevõtjale, ei tähenda, et nad on konkurentsioiguse tähenduses sama ettevõtja. Selles kontekstis tundub, et kõnealuse avaldusega soovis kohus ainult rõhutada, et järeldus ühissettevõtja olemasolu kohta, millest komisjon võis selle juhtumi puhul lähtuda, kehtib üksnes konkurentsioiguse ja rikkumisega seotud turu kohta.

- 77 Samuti ei saa nõustuda LGE argumendiga, mille kohaselt ei oleks tulnud arvesse võtta EMP otsemüüki töödeldud toodete kaudu, kuivõrd tegemist ei olnud mitte kartelli esemeks olevate CRTde müügi, vaid televiisorite ja arvutiekraanide müügiga. Kuna LPD kontsern koos oma emaettevõtjatega, nimelt LGE ja Philipsiga moodustasid majandusüksuse ja seetõttu tuli neid rikkumisega seotud turgudel lugeda sama ettevõtja osaks, tuleb trahvisumma arvutada vastavalt trahvide arvutamise suuniste punktile 13, lähtudes selle ettevõtja poolt nimetatud turgudel kartelli esemeks oleva toodete müügiväärtusest. Nagu Euroopa Kohus on vaidlustanud kohtuotsuse I punktis 135 ja vaidlustatud kohtuotsuse II punktis 148 aga leidnud, sisaldasid kõnealused televiisorid ja arvutiekraanid CRTsid, mida tarnib oma kahele emaettevõtjale LPD kontsern. Lisaks tuleneb vaidlustatud kohtuotsuse I punktist 137 ja vaidlustatud kohtuotsuse II punktist 157, et sellest müügist võeti arvesse ainult murdosa, mis võis vastata televiisoritesse ja arvutiekraanidesse lisatud, kartelli esemeks olevate CRTde väärtusele.
- 78 Samuti tuleb tagasi lükata Philips argument, mis on kokku võetud käesoleva kohtuotsuse punktis 57 ja mille kohaselt võib sisuliselt seisukoht, et ühissetvõtja kuulub oma emaettevõtjatega sama ettevõtja hulka, viia selleni, et ELTL artiklit 101 ei saa kohaldada selle ettevõtja ja tema emaettevõtjate vahelistele kokkulepetele, mis on vastuolus määrusega nr 139/2004. Tuleb meenutada, et määruse artikli 2 lõikest 4 tuleneb, et niivõrd kui ühissetvõtja loomine, mis kujutab endast koondumist vastavalt artiklile 3, seab eesmärgiks sõltumatuks jäävate ettevõtjate konkurentsi mõjutava tegutsemise kooskõlastamise või mõjutab seda, hinnatakse sellist kooskõlastamist vastavalt ELTL artikli 101 lõigetele 1 ja 3, pidades silmas selle tegevuse siseturuga kokkusobivuse kontrolli.
- 79 Asjaolu, et ühissetvõtja ja tema emaettevõtjad loetakse konkreetsel turul rikkumise tuvastamiseks üheks ja samaks ettevõtjaks, ei välista, et kõigil teistel turgudel jäävad kaks emaettevõtjat määruse nr 139/2004 artikli 2 lõike 4 tähenduses sõltumatuks.
- 80 Eeltoodud kaalutlustest tuleneb, et ei saa nõustuda LGE kolmanda väitega, mille kohaselt on Üldkohus rikkunud õigusnormi, kiites heaks, et komisjon lähtus LGE-le määratud trahvi summa arvutamisel ka Philipsi poolt teostatud EMP otsemüügist töödeldud toodete kaudu.
- 81 Järelikult tuleb LGE teine ja kolmas väide, nii nagu ka Philipsi esimene väide, tagasi lükata.

LGE neljas väide ja Philipsi kolmas väide, mis puudutavad õigusnormi rikkumist, võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumist ja seisukoha võtmata jätmist

Poolte argumendid

- 82 Oma vastavalt neljanda ja kolmanda väitega heidavad LGE ja Philips Üldkohtule sisuliselt ette, et kohus on pärast mittetäielikku ja ebapiisavalt põhjendatud analüüsi tagasi lükanud LGE hagiavalduse kuuenda väite ja Philipsi hagiavalduse kaheksanda väite esimesed kolm osa ning leidnud vastupidi nende kahe apellandi väidetele, et komisjon ei olnud kohustatud lugema SEC ja Samsungi vahelist müüki kontsernisiseseks müügiks ning arvestama Samsungile määratava trahvi summa arvutamisel SEC vahendusel toimunud EMP otsemüüki töödeldud toodete kaudu.
- 83 LGE ja Philips heidavad Üldkohtule eelkõige ette, et kohus piirdus analüüsimisega – et välistada võimalus, et SEC ja Samsung võisid moodustada ühe ettevõtja –, kas SEC suutis Samsungit otsustavalt mõjutada, ilma et kohus oleks kontrollinud, kas taolise ühe ettevõtja olemasolu ei saaks tuletada sellest, et need kaks äriühingut olid samade isikute ainukontrolli all, mis nähtus nende Üldkohtule esitatud tõenditest. Sellega seoses rõhutavad nad, et nad ei palu, et Euroopa Kohus uuesti hindaks kõnealuseid tõendeid, vaid heidavad Üldkohtule ette nende tõendite puudulikku hindamist ja ebapiisavat põhjendamist.

- 84 Komisjoni vea tõttu kohaldati trahvidele, mis esiteks määrati apellantidele ja teiseks Samsungile, kahte erinevat meetodit, võttes kahe esimese juhtumi puhul arvesse EMP otsemüüki töödeldud toodete kaudu, teise juhtumi puhul aga mitte. Ent Üldkohus jättis selle diskrimineeriva kohtlemise karistamata ning rikkus seetõttu õigusnormi ja võrdse kohtlemise põhimõtet.
- 85 Philips lisab, et vastupidi vaidlustatud kohtuotsuse II punktis 233 märgitule ei ole kohtupraktika, millest tuleneb, et kui ettevõtja on oma tegevusega rikkunud ELTL artikli 101 sätteid, ei pääse ta karistusest seetõttu, et teisele ettevõtjale ei ole trahvi määratud, isegi kui viimati nimetatud ettevõtja olukorda ei ole Euroopa Kohtus arutatud, käesoleval juhul kohaldatav, kuivõrd Samsung ei ole pääsenud kogu sanktsioonist, vaid teda on üksnes soodsamalt koheldud.
- 86 Komisjon väidab esiteks, et LGE neljas ja Philipsi kolmas väide on vastuvõetamatud ja tulemusetud, kuna ühelt poolt soovitakse neis, et Euroopa Kohus uuesti hindaks tõendeid, ja teiselt poolt puudutavad need kolmandate isikute kasuks toime pandud väidetavat rikkumist, mida apellandid ei saa mingil juhul enda kasuks pöörata.
- 87 Teise võimalusena märgib komisjon, et vaidlusaluses otsuses luges ta kontsernisiseseks müügiks üksnes müügitehingud üksuste vahel, millest üks omab otsustavat mõju teise üle. Kuivõrd apellandid ei tuginenud Samsungi otsustavale mõjule SEC üle või vastupidi, ei saa nad komisjonile ette heita, et viimane on rikkunud võrdse kohtlemise põhimõtet. Komisjon lisab, et ta võib otsustada omistada ühe või mitme tütarettevõtja vastutuse nende emasettevõtjale ning ei määrus nr 1/2003 ega ka kohtupraktika ei näe ette, milline juriidiline või füüsiline isik loetakse ettevõtja raames rikkumise eest vastutavaks ja keda tuleb trahvi määramisega karistada.

Euroopa Kohtu hinnang

- 88 Kõigepealt tuleb märkida, et kuna oma vastavalt neljandas ja kolmandas väites heidavad LGE ja Philips Üldkohtule ette õigusnormi rikkumist, võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumist ja seisukoha võtmisest hoidumist, ei saa neid väiteid vastupidi komisjoni seisukohale kohe vastuvõetamatuna tagasi lükata.
- 89 Järgmiseks tuleb tõdeda, et kõnealused väited põhinevad eeldusel, et kui apellandid oleksid suutnud Üldkohtule tõendada, et Samsung ja SEC olid sama majandusüksuse osad ning et seetõttu pani komisjon toime rikkumise, oleks Üldkohus pidanud vähendama neile määratud trahvide suurust nende osalemise eest vaidlusalustes rikkumistes, et hüvitada ebavõrdne kohtlemine, mis tuleneb sellest, et komisjon ei võtnud selle trahvisumma kindlaksmääramisel, mida kohaldati Samsungile tema osalemise tõttu samades rikkumistes kui LGE ja Philips, arvesse niisugust EMP otsemüüki töödeldud toodete kaudu, mida Samsung teostas SEC vahendusel.
- 90 Ent tuleb märkida, et see eeldus on ekslik.
- 91 Võrdse kohtlemise põhimõtet, millele apellandid tuginevad, tuleb rakendada koostoimes seaduslikkuse põhimõttega, mille kohaselt ei või keegi tugineda enda huvides kolmanda isiku kasuks toime pandud õigusnormi rikkumisele (kohtuotsus, 16.6.2016, Evonik Degussa ja AlzChem vs. komisjon, C-155/14 P, EU:C:2016:446, punkt 58).
- 92 Seega kuna apellandid tuginevad enda huvides väidetavatele õigusnormi rikkumistele, mille komisjon pani toime Samsungile määratud trahvi summa kindlaksmääramisel, ei saa apellandid mingil juhul tugineda võrdse kohtlemise põhimõttele, et Üldkohtus vaidlustada trahvisummat, mille komisjon neile määras.

- 93 On tõsi, et Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikast tuleneb, et trahvisummade kindlaksmääramisel ei või erinevate arvutusmeetodite kohaldamine kaasa tuua ELTL artikli 101 ühes ja samas rikkumises osalenud ettevõtjate vahelist diskrimineerimist (vt kohtuotsus, 12.11.2014, Guardian Industries ja Guardian Europe vs. komisjon, C–580/12 P, EU:C:2014:2363, punkt 62 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 94 Kuid käesoleval juhul, nagu nähtub vaidlustatud kohtuotsuse I punktidest 135 ja 159 ning vaidlustatud kohtuotsuse II punktidest 148 ja 187, kohaldas komisjon sama meetodit kõigile ettevõtjatele, võttes iga ühe puhul neist arvesse „esimest tõelist müüki“ ja eristades sama kriteeriumi alusel kolme kategooriat: „EMP otsemüük“, mis vastab CRTdele, mida müüs otse EMP klientidele üks vaidlusaluse otsuse adressaatidest; EMP otsemüük töödeldud toodete kaudu, ja „kaudne müük“, mis vastab CRTdele, mida üks vaidlusaluse otsuse adressaatidest müüs väljaspool EMPd asuvatele klientidele, kes lisasid CRTd lõpptoodetele, televiisoritele või arvutiekraanidele ning müüsid need seejärel EMPs. Trahvisumma arvutamisel võeti arvesse üksnes EMP otsemüüki ja EMP otsemüüki töödeldud toodete kaudu. Neil asjaoludel ei kujuta see, et kategooriat EMP otsemüük töödeldud toodete kaudu kohaldati ainult kartelli mõne osalise suhtes, see tähendab nende suhtes, kelle puhul komisjon oli suutnud tuvastada, et nad kuulusid vertikaalselt integreeritud ettevõtjasse, endast diskrimineerimist, kuna komisjon hindas selle kategooria kohaldatavust igale osalejale samade objektiivsete kriteeriumide alusel.
- 95 Käesolevad kohtuasjad erinevad seega sellest, milles tehti 12. novembri 2014. aasta kohtuotsus Guardian Industries ja Guardian Europe vs. komisjon (C-580/12 P, EL:C:2014:2363). Selle kohtuotsusega vähendas Euroopa Kohus tõepoolest ühele rikkumises osalenule määratud trahvi summat, et arvesse võtta asjaolu, et kuna komisjon oli valesti kohaldanud meetodit, mille ta oli valinud trahvisumma kindlaksmääramiseks, oli komisjon määranud sama kartelli teisele osalisele trahvi, mis vähendas selle teise osaleja suhtelist kaalu rikkumises (kohtuotsus, 12.11.2014, Guardian Industries ja Guardian Europe vs. komisjon, C–580/12 P, EL:C:2014:2363, punktid 70–80).
- 96 Mis aga puudutab Üldkohtule esitatud eespool nimetatud väiteid, siis apellandid ei kritiseerinud komisjoni mitte seetõttu, et komisjon kohaldas trahvisumma arvutamisel erinevat õiguslikku kriteeriumi, vaid seetõttu, et komisjon järeldas ekslikult, et vaidlusaluse rikkumisega seotud turgudel oli Samsung oma tütarettevõtjatega iseseisev ettevõtja ning et komisjon ei tuvastanud suuremat majanduslikku üksust, mis ei hõlmaks mitte ainult Samsungi koos oma tütarettevõtjatega, vaid ka SECD, ja mis oleks majandusüksus, mis vaidlusaluses rikkumises osales.
- 97 Eelnevatest kaalutlustest tuleneb, et Üldkohtule ei saa ette heita ei õigusnormi rikkumist ega võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumist, põhjusel et kohus ei vähendanud apellantidele määratud trahve, et kompenseerida väidetavalt soodsamat kohtlemist, mis Samsungile osaks sai.
- 98 Philipsi argumendi osas, mille kohaselt Üldkohus jättis sisuliselt analüüsimata teatud väited, mille ta olid kohtule esitanud, nimelt need, milles ta väitis, et kuna komisjon ei võtnud trahvisumma arvutamisel arvesse Samsungi kontsernisest müüki, siis rikkus komisjon võrdse kohtlemise põhimõtet, mistõttu oleks Üldkohus võrdse kohtlemise taastamiseks pidanud ka välistama selle, et tema puhul võetakse arvesse EMP otsemüüki töödeldud toodete kaudu, tuleb jõuda järeldusele, et see on tulemusetu, kuna eelnevatest kaalutlustest ilmneb, et need väited põhinesid ekslikul eeldusel, mistõttu tuli need igal juhul tagasi lükata.
- 99 LGE neljas väide ja Philipsi kolmas väide tuleb seega tagasi lükata ja järelikult tuleb apellatsioonkaebus tervikuna rahuldamata jätta.

Kohtukulud

- 100 Kodukorra artikli 184 lõikes 2 on ette nähtud, et kui apellatsioonkaebus on põhjendamatu, siis otsustab Euroopa Kohus kohtukulude jaotuse. Vastavalt kodukorra artikli 138 lõikele 1, mida kodukorra artikli 184 lõike 1 alusel kohaldatakse apellatsioonkaebuste lahendamisel, on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud.
- 101 Kuna komisjon on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja apellandid on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud neilt välja mõista.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kaheksas koda) otsustab:

- 1. Jätta apellatsioonkaebused rahuldamata.**
- 2. Mõista kohtukulud välja apellantidelt LG Electronics Inc-ilt ja Koninklijke Philips Electronics NV-lt.**

Allkirjad